

دانشگاه پزشکی
سلسله فیروزیات تشکیلاتی پایگاه مضماری

از
تشکیلات خوانی
تا
تشکیلات بانوی

دکتر حسین عرب اسدی

بستری برای به اشتراک گذاشتن مطالب ناب تشکیلاتی

www.mezmar.ir

@mezmar_ir

مقدمه

صحبت های نظری از تشکیلات و کار تشکیلاتی زمانی ثمر می دهد که در قالب یک توانمندی به صورتی عملیاتی و کاربردی ظهور و بروز داشته باشد. به همین منظور و با هدف ایجاد یک تنوع در مطالب ارائه شده، شماره دهم از سلسله جزوات دین تشکیلاتی را با عنوان «از تشکیلات خوانی تا تشکیلات بانی» آماده کردیم. این جزوه حاصل مباحث مطرح شده توسط دکتر حسین عرب اسدی است.

علاقه مندان به مباحث تشکیلاتی، می توانند انتقادات و پیشنهادهای خود را نسبت به این جزوات از طریق کانال تلگرام پایگاه مضممار به آدرس www.mezmar.ir یا از طریق تارنمای [@mezmar_ir](http://mezmar_ir) با ما در میان بگذارند.

پایگاه مضممار

از تشکیلات خوانی تا تشکیلات بانی

صحبت نظری از تشکیلات و کار تشکیلاتی زمانی ثمر می‌دهد که در قالب یک توانمندی ظهور پیدا کند. برخی گمان می‌کنند با مطالعه هرچند دقیق پیرامون تشکل‌های مختلف و بررسی اهداف و راه رسیدن آن‌ها به هدف‌هایشان و همچنین مطالعه تکنیک‌ها و روش‌های آنها، تشکیلاتی شده‌اند؛ حال آنکه این مطالعات صرفاً یکسری گزاره‌های دانشی است. زمانی این دانش در افراد نتیجه می‌دهد که به بیش تبدیل شود و لازمه گذر از دانش تشکیلاتی به بینش تشکیلاتی، فعالیت عملی است؛ این کار به فهم عمیق کار تشکیلاتی در افراد کمک می‌کند. مثلاً در یکی از سرفصل‌های کار تشکیلاتی گفته می‌شود که در کار تشکیلاتی انسان باید به تشکیلات متعهد باشد و این تعهد خودش را در عدم تقدم رأی فردی بر رأی تشکیلات نشان می‌دهد. دانستن چنین مطلبی، یعنی داشتن دانش این قسمت ولی آیا صرف دانستن عمل را هم به دنبال دارد؟ الزاماً انسان‌ها به چیزهایی که می‌دانند عمل نمی‌کنند. وقتی من به عنوان کسی که علاقه‌مند به فراگیری ادبیات تشکیلات هستم، چنین دانشی کسب می‌کنم، باید همین را در عمل تمرین نمایم. مثلاً تصور کنید اردویی رفته اید که مسئول اردو می‌گوید: «از این طرف برویم»، با وجود مخالفت شما با مسیر

از تشکیلات خوانی تا تشکیلات بانی

انتخابی، اگر انتخاب مسئول اردو را مقدم بر انتخاب خود دانستید، نشان می‌دهد این مطلب تشکیلات را فهم کرده‌اید و گرنه صرف بحث‌های نظری پیرامون چیزی که در رفتار ما تغییری ایجاد نکند، فایده‌ای ندارد.

اگر این تغییر رفتار در زندگی تشکیلاتی ما اتفاق افتاد، می‌توان از سطح بالاتر تشکیلات خوانی و تشکیلات دانی یعنی تشکیلات بانی صحبت کرد. افرادی هستند که هم تشکیلات را می‌سازند و هم از آن محافظت می‌کنند. مطالعه این نوشتار و نوشته‌هایی مثل این، به مثابه شروع فعالیت تشکیلاتی از سطح تشکیلات خوانی تا سطح تشکیلات بانی است. اگر به تشکیلات بانی نرسید، تشکیلات خوانی و تشکیلات دانی هیچ فایده‌ای ندارد و مثل بسیاری از دروسی است که در دانشگاه‌ها و مدارس درس داده می‌شوند ولی در عمل دانشجو یا دانش‌آموز آن را کاربردی نمی‌داند. به عبارت دیگر چه مقدار در عملی کردن چنین مطالبی تلاش کرده‌اید؟ آیا اگر مثلاً در خوابگاه زندگی می‌کنید، برای اتاق خودتان رئیس انتخاب کرده‌اید؟ اگر پاسخ منفی است بدانید که تشکیلات به درستی برایتان فهم نشده است؛ چرا که حضرت علی علیه‌السلام می‌فرماید: «اگر دونفر به سفر رفتید یک نفر رئیس بشود»، یکی از مصادیق این روایت، اتاق شماس است. دقت کنید! تمارین عملی کار تشکیلاتی را باید از همین موارد به نظر کوچک شروع کرد.

اگر شما تمرین کنید که از رأی خودتان ولو رأی صحیح خودتان در یک فعالیت تشکیلاتی کوتاه بیابید، بعدها در مقابل رأی حاکم اسلامی هم کوتاه خواهید آمد و بالعکس اگر در یک کار تشکیلاتی کوچک نتوانید،

از تشکیلات خوانی تا تشکیلات بانی

ولایت‌پذیری را تمرین کنید، در جامعه اسلامی ولایت‌پذیر نمی‌شوید. همه این‌ها یک نوع گام‌تمرینی عبور از تشکیلات‌دانی به تشکیلات‌بانی است. در هر صورت هدف این نوشتار تشکیلات‌دانی صرف نیست، بلکه با تبیین مباحث نظری تشکیلات و کار تشکیلاتی تلاش می‌کند گام اول کار تشکیلاتی یعنی فهم و دانستن مباحثی در این زمینه را بردارد. خواننده محترم باید به مثابه یک مهندس تحصیل کرده که پس از فراغت از تحصیل با شرکت در پروژه‌های مهندسی، در عمل دانسته‌های خود را تثبیت می‌کند، تشکیلات‌دانی حاصل از مطالعه این نوشته و یا نوشته‌های دیگر را در عمل تجربه نماید تا به فهم درستی از کار تشکیلاتی دست یابد. این فهم درست از کار تشکیلاتی در اینجا به عنوان تشکیلات‌بانی مطرح شده است.

ساحت‌های تشکیلاتی

سؤال اینجاست که پس از فهم صحیح از کار تشکیلاتی، چه اتفاقی باید درون افراد بیفتد؟ یا به تعبیر دیگر فردی که یک دوره‌ی کار تشکیلاتی می‌گذراند، چه ویژگی‌هایی باید در درون او شکل بگیرد؟ در چهار ساحت فکری، روحی، جسمی و اجتماعی، پاسخ به این سؤال قابل تبیین است. یعنی ویژگی‌های آدم تشکیلاتی در این چهار ساحت عینیت می‌یابد. در ادامه این چهار ساحت به تفصیل بیان خواهد شد.

۱. تشکیلات فکری

از تشکیلات فکری به نظام فکری نیز یاد می‌شود. اولین سؤال از آدم تشکیلاتی این است که نظام فکری او چیست؟ و چطور به مسائل نگاه می‌کند؟ آدم تشکیلاتی در ساحت فکری، یک تشکیلات فکری مستحکم برای خود می‌سازد و ذهنش را نظام‌مند می‌کند. به تعبیر شهید مطهری منطق عملی ثابتی برای خودش بوجود می‌آورد چرا که منطق عملی ثابت ریشه در یک نظام فکری دارد. آدم تشکیلاتی این طور نیست که با هر گروهی صحبت کند، جذب آن بشود. این مطلبی است که مختص کار تشکیلاتی در چارچوب اسلامی نیست. این آدم اگر فکر و دلش را به نظام کمونیستی داد و توده‌ای شد، کاملاً از زاویه دید توده‌ای‌ها مسائل را نگاه

می‌کند و آن‌ها را قالب می‌زند.

به عنوان یک نکته ضد تشکیلاتی می‌توان گفت اگر می‌خواهید تشکیلاتی را از هم بپاشید اولین کاری که باید بکنید این است که نظام فکری آن را بزیند. در ادبیات عامیانه این مطلب تحت عنوان «مخ زنی» ذکر می‌شود؛ یعنی شما باید در ساحت نظام فکری او بروید، اگر نظام فکری خاصی ندارد، به او نظام فکری بدهید و اگر نظام فکری منحرفی دارد، با متزلزل کردن آن نظام فکری، نظام فکری بهتر را به او عرضه کنید. تشکیلات فراماسون‌ها و یا سازمان مجادین خلق، از جمله نمونه تشکیلات‌هایی است که مبتنی بر چنین شست‌وشوی مغزی جذب خود را انجام می‌دهند. یعنی ابتدا نظام ارزشی افراد را می‌زنند و بعد آن‌ها را جذب می‌کنند. بنابراین شست‌وشوی مغزی در ضد تشکیلات یک اصل جدی است. هر تشکیلاتی را که می‌خواهید از بین ببرید، اگر آدم‌های آن را بکشید اتفاق خاصی نمی‌افتد، چرا که دوباره از درون تشکیلات افراد دیگری می‌جوشند و رویش پیدا می‌کنند ولی اگر نظام فکری آن‌ها را زدید یا کاری کردید که در ساحت فکری دچار انحراف شدند، گام بلندی در از بین بردن آن تشکیلات برداشته‌اید.

یک تشکیلات هویت اصلی‌اش به عملی است که انجام می‌دهد و اساساً بدون عمل، تشکیلات شکل نمی‌گیرد. به این معنا که در جامعه باید گفته شود که این تشکیلات چه کار می‌کند؟ آیا جنبش اجتماعی دارند یا صرفاً دور هم نشسته‌اند با هم بحث می‌کنند؟ کار تشکیلاتی به دنبال اثرگذاری اجتماعی است بنابراین عمل موضوعیت دارد. در اینجا تلاش می‌شود از

از تشکیلات خوانی تا تشکیلات بانی

پس این عمل، فکری که آنها بدان اعتقاد دارند، واکاوی شود؛ چون هر عملی از پس فکری سرچشمه می‌گیرد. پر واضح است که وقتی نظام فکری زده شد، یعنی عمل زده شده است و وقتی عمل زده شد یعنی نقطه ثقل تشکیلات زده شده است. این است که آرام آرام افراد آن تشکیلات ریزش پیدا می‌کنند و در اثر این ریزش‌ها تشکیلات رو به اضمحلال می‌رود. اینطور نیست که در زمان امیرالمؤمنین، دشمن تنها از جنگ برای فلج کردن ایشان استفاده می‌کردند، بلکه آن‌ها تلاش می‌کردند با زیر سؤال بردن نظام فکری امیرالمؤمنین در چشم یارانش، امام را زمین بزنند که بهترین تکنیک این کار هم شایعه پراکنی بود. شایعه یک تکنیک ضد تشکیلاتی است به این معنا که اگر می‌خواهید تشکیلاتی را زمین بزنید در لایه فکری آن‌ها بروید و شایعه پراکنی کنید. بحث عملیات روانی یا به تعبیر عام‌تر جنگ نرم در این حوزه قابل طرح است. یعنی کاری می‌کند که بنیاد فکری افراد تشکیلات دچار اختلال شود.

پس اولین گام گذر از تشکیلات خوانی به تشکیلات بانی ورود به ساحت فکری است با این سؤال که نظام فکری افراد چیست؟ اصلاً آیا نظام فکری دارند یا خیر؟ این سؤال بعد از تشکیلات خوانی مطرح می‌شود. آدم‌هایی که می‌خواهند تشکیلاتی بشوند نیازمند یک سیر مطالعاتی خاصی هستند و هر مطلبی که بدستش رسید را نباید بخواند. بعد باید بروید و نظام فکری متقنی را شناسایی کنید. اگر شما در جمهوری اسلامی نظام فکری تشکیلاتی ایجاد نکردید، جای دیگر آدم‌های شما را متناسب با مبانی خودشان، به انحراف می‌کشاند. بعد می‌بینید که افرادی که با آن‌ها

از تشکیلات خوانی تا تشکیلات بانی

کارتشکیلاتی را شروع کرده‌اید سر از ناکجا آباد در می‌آورند. مثلاً سازمان مجاهدین خلق مولود انقلاب اسلامی است که در جلسات خود مباحث توحید و نبوت و... بحث می‌کردند ولی نداشتن نظام فکری متقن، آنها را به انحراف کشید. اگر نظام فکری نداشته باشید، نمی‌توانید عمل کنید. حداقل این است که شما بر اساس نظام فکری که دیگران برایتان ساماندهی کرده‌اند عمل می‌کنید. در این حالت فضا برای نفوذ به درون تشکیلات شما فراهم است. در کتاب «خاطرات مستر همفر» جزئیاتی از این نفوذ تبیین شده است که نتیجه آن بوجود آمدن فرقه ضاله‌ای به نام وهابیت است.

در مجموع هرچقدر در لایه تشکیلات فکری قوام بیشتری در افراد وجود داشته باشد، احتمال انحراف تشکیلات کمتر است. آدم تشکیلاتی متزلزل نیست که هر کس متناسب با مبانی خودش بتواند او را به این طرف و آن طرف بکشانند؛ چرا که نظام فکری دارد. کسی که می‌گوید همه درست می‌گویند، تهی است، چون تنها مجموعه‌ای که زیرمجموعه همه مجموعه‌ها است، «تهی» است.

پس لازمه کار تشکیلاتی نظام فکری است. اگر در کار تشکیلاتی که انجام می‌دهید، ۵ تا ۱۰ نفر دارای نظام فکری منسجمی که متناسب با آن تشکیلات بوجود آمده است، باشند، این تشکیلات ماندگار می‌شود و گرنه به نتیجه نخواهد رسید. به نظر در زمان کنونی بهترین نظام فکری مبنایی جمهوری اسلامی، نظام فکری امام خمینی (ره) است که اگر در ذهن‌ها قالب بخورد می‌تواند آدم‌های تشکیلات‌سازی را تربیت نماید.

۲. تشکیلات روحی

از تشکیلات روحی می توان به عنوان دومین خروجی و مظهر تعین کار تشکیلاتی یاد کرد. منظور از تشکیلات روحی، نظامی است که ویژگی های روحی افرادش را در تعامل با یکدیگر تقویت می کند. نسبت بین نظام فکری و نظام روحی، نسبت مبنا و روبنا است؛ به این معنا که اگر نظام روحی بر مبنای نظام فکری شکل گرفت، منجر به هدایت فرد می شود. تشکیلات روحی یعنی قوای روحی فرد منسجم و مرتبط با هم باشد؛ لذا آدم تشکیلاتی باید بتواند روی یک موضوع خاص تمرکز کند. آدم تشکیلاتی باید اینقدر اراده اش قوی باشد که به خیلی از خواسته هایش عمل نکند و خیلی از اغواگری ها را بر نتابد. کسی که می گوید نمی توانم تمرکز کنم چگونه می تواند روی آرمان هایش تمرکز کند؟ یا چگونه این فرد می تواند روی آدم هایش تمرکز کند که به تربیت آن ها بپردازد؟

سیستم روح انسان ها ورودی و خروجی خاص خودش را دارد. روایت می گوید: «اگر نماز شب خواندی شیر بیشه روز هستی». به عبارت دیگر خواندن نماز شب نوعی سرمایه گذاری برای آینده است. می خواهید ببینید چقدر آدم تشکیلاتی هستید، ببینید چقدر اهل نماز هستید؟ نماز و دعا و مناجات و... است که به افراد انضباط روحی می دهد و با این انضباط روحی است که آدم تشکیلاتی می تواند کار کند.

در سیره امیرالمومنین است که شب ها از خشیت خدای متعال مثل مار گزیده به خودش می پیچید، چنین فردی می تواند در روز شجاعانه در

مقابل انبوهی از دشمنان بجنگند چرا که قوای روحانی اش را سازماندهی کرده است.

ورودی این سیستم در بخش های مختلفی توزیع می شود. لذاست آدم تشکیلاتی اهل قرآن، خواندن حدیث، مناجات، هیئت رفتن و گریه کردن، رسیدن به خانواده و رسیدن به امور مردم است و برای همه اینها وقت مشخصی تعریف می کند. اگر امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری چنین نظام روحی را نداشتند، نمی توانستند این کشور را اداره کنند.

بنابراین عبادات زمانی ثمر می دهد که بتواند نظام روحی افراد را شکل بدهد وگرنه چه بسیار شب زنده دارانی که در صف دشمنان اهل بیت قرار داشته اند. حال اگر تشکیلات روحی مبتنی بر نظام فکری بوجود آید، تشکیلات جسمی متناسب با آن نیز باید شکل بگیرد. یعنی جسم فرد هم باید به صورت خاصی شکل بگیرد.

۳. تشکیلات جسمی

افرادی که دارای نظام فکری قوی هستند و مبتنی بر آن نظام روحی خودشان را می سازند، این نظام روحی روی جسم آن ها هم اثر می گذارد. به این معنا که می توان گفت آدم ها منطقی معمولاً صاف و کشیده راه می روند یا استخوان بندی خاص خود را دارد. میزان استقامت که این جسم از خودش نشان می دهد نیز خیلی مهم است. به عنوان نمونه می توان مقام معظم رهبری را مثال زد که در سن هفتاد سالگی در جلسات طولانی با اقشار مختلف محکم و استوار می نشیند و توجه می کند و در تمام مدت

حالت نشستن ایشان بر صندلی صاف و محکم است. این نشان از وجود تشکیلات جسمانی قوی و با استقامتی بالا برای ایشان است. این بُعد، در ادبیات تشکیلات نیازمند تحقیق عمیق تری است که جای کار دارد و حتی می توان مدلی از تشکیلات جسمانی در افراد مختلف ارائه داد. در اینجا به همین مقدار توضیح اکتفا می شود. تشکیلات فکری، تشکیلات روحی و تشکیلات جسمی مطرح شده در بالا را می توان در سطح تشکیلات نیز بررسی کرد. به این معنا که هر تشکیلاتی باید دارای یک نظام فکری خاص باشد و مبتنی بر آن نظام روحی و نظام جسمی (ساختار سازمانی) مستحکمی برای خود تعریف کند تا بُعد اجتماعی تشکیلات نمود پیدا کند.

۴. نمود اجتماعی تشکیلات

این قسمت نسبت به سایر قسمت ها به مثابه کوه یخی است که بیننده فقط قسمت بیرونی آن را می بیند حال آنکه حجم عظیمی از این کوه داخل آب است. قسمت های قبل اگر چه نمود عینی ندارند اما بسیار مهم و حیاتی هستند و تا آنها شکل نگیرد نمی توان گفت کار تشکیلاتی منسجمی صورت می گیرد. وقتی سه مورد بالا برای یک تشکیلات فراهم شود، فرصت برای نمود بیرونی تشکیلات و آدم های تشکیلاتی فراهم می شود. در چنین شرایطی تشکیلات و آدم های تشکیلاتی آن بروز اجتماعی پیدا می کنند.

در همین جا می توان علت ریزش ها و رویش های تشکیلاتی را نیز ذکر

از تشکیلات خوانی تا تشکیلات بانی

کرد. برخی افراد و یا تشکیلات ها سیر طبیعی رشد خود را طی نمی کنند و به اصطلاح روی موج سوار می شوند و نمود اجتماعی می یابند. چنین افراد و یا تشکلاتی رشد حباب گونه پیدا کرده اند که در جنبش های اجتماعی تکیه گاه خوبی به حساب نمی آیند. جنبش های اجتماعی وقتی ثمر می دهد و به ثبات می رسد که مقدمات آن رعایت شده باشد. انقلاب اسلامی چرا نتیجه داد و به ثبات رسید؟ چون شخصیتی چون امام خمینی (ره) بالای سر آن بود. در کنار ایشان هم افراد بزرگی چون شهید بهشتی و آیت الله خامنه ای و شهید مطهری و... بودند که هر کدام ظرفیت جذب یک ملت را داشتند. بنابراین به هر میزانی که تشکیلات فکری، روحی و جسمی افراد و تشکیلات ها بیشتر باشد، بیشتر بروز اجتماعی پیدا می کنند.

چهارگانه مطرح شده، چهارگانه ای است که در ادبیات کار تشکیلاتی باید به دنبال آن بود. به تعبیر دیگر، کار تشکیلاتی صرف راه اندازی یک تشکیلات نیست، بلکه نظریه و ادبیات اسلامی لازم دارد که این چهارتا خروجی آن می شود و تشکیلات خوانی، تشکیلات دانی و تشکیلات بانی مطرح شده مقدم بر این چهارگانه است. مثلا در تشکیلات خوانی باید به فرد گفته شود که چه محتوایی برای ساختن یک نظام فکری و نظام روحی و جسمی نیاز است. بعد در تشکیلات دانی باید رفت و این موارد را تجربه کرد و در تشکیلات بانی با عمیق شدن در کار تشکیلات به عنوان یک مرجع معرفی شد.

بدون تشکیلات مدیریت امکان ندارد
و کار هم پیش نمی رود.

#با_ما_همراه_باشید...

MEZMAR.IR